

Slovo rozhlasované zo striech

Úvodom

Aj do roku 1989 sme sa v našej cirkvi snažili dôsledne plniť Pánov misijný príkaz: „*Chod'te teda, čiňte mi učeníkmi všetky národy, krstiac ich v meno Otca, i Syna, i Ducha Svätého a učiac ich zachovávať všetko, čokoľvek som vám prikázal. Ajhľa, ja som s vami po všetky dni, až do konca sveta. Amen.*“ (Mt 28, 19 – 20) Mnohí ordinovaní aj neordinovaní členovia cirkvi kráčali svetom časnosti tak, aby blížnym poukazovali na hodnoty večné. Aj keď kvantita a spôsob zvesti boli obmedzené, nič to neuberalo na jej kvalite.

Po novembri 1989 sa kresťanom v bývalom socialistickom bloku otvorili nové obzory na misiu. Aj z formálnej stránky. Jednou z nich sa stala možnosť vysielat' cez rozhlas či televíziu relácie, ktoré jednak informujú, jednak pomáhajú formovať adresátov. K takýmto možnostiam patrí aj prenos rozhlasových služieb Božích. V nich sa už neobraciame na bratov a sestry iba v kostole, iba na Slovensku, ale vďaka internetu do celého sveta. Plníme tak Pánovo slovo, ktoré zaznačil evanjelista Matúš v 10. kapitole (27.32.33):

„Čo vám hovorím potme, hovorte na svetle, a čo pošepky, rozhlasujte zo striech... Preto, ktokoľvek vyzná ma pred ľuďmi, toho vyznám aj ja pred svojím Otcom, ktorý je v nebesiach; kto by ma však zaprel pred ľuďmi, toho zapriem aj ja pred svojím Otcom, ktorý je v nebesiach.“

Ide o konštatovanie obsahu Pôvodcu, Autora zvesti (koho slovo oznamujeme – je to BOŽIE slovo), ako a kde ho oznamujeme, s následkami kvality či nekvality tohto počinu.

Filozofia a teologické zdôvodnenie rozhlasových priamych prenosov

1. Viera nie je iba vecou intímneho stíšovania sa v „komôrke srdca“. Pán Ježiš svojich vyzýva, aby prijatú zvesť o záchrane hriešnika kresťan pretransformoval do prostredia sveta a do jemu zrozumiteľného jazyka. Apoštol Pavel o svojej zvesti vyznal: „... *všetkým bol som všetko, aby som aspoň niektorých priviedol k spaseniu.*“ (1K 9, 22b) Ľudia počúvajúci napr. rozhlasovú kázeň vnútorne vypínajú svoju pozornosť, ak kazateľ iba cituje biblické výroky, ak sa vyjadruje tak, ako to býva bežné v cirkevných kruhoch, ak kázeň nereaguje na aktuálne otázky súčasného života. Pre náhodného poslucháča, indiferentného voči cirkevnej frazeológii, je to najčastejšia iba nezáživná, nudná reč.

2. Tichá viera a zvesť o Kristovi sa dá jadrne a verejne „oznámiť“ tak, aby bola dôveryhodná a oslovila čo najširší počet poslucháčov. Autorom kázne nie je čo ako šikovný nástroj, ale Ten, ktorý tento nástroj používa. Je to Pán Boh. On je autorom a súčasne epicentrom toho, čo aj prostredníctvom rozhlasových služieb Božích ponúkame poslucháčom. V tomto zmysle je veľmi dôležitá modlitbová príprava. Nie mne, nie nám, ale Bohu patrí česť a sláva!

3. Ako a kde zvestujeme Krista? Aj to si v prípade rozhlasových služieb Božích musíme uvedomiť. To „ako“ sme už naznačili – a sem určite patrí aj podiel neordinovaných členov cirkevného zboru na priebehu služieb Božích. Ako a kde, to je aj otázka odborná. Rozhlas je veľmi citlivé médium. Pozornosť neodvádza obraz. Nerozptyľuje nás záber kamery na zívajúceho človeka či slečnu, ktorá netrpezlivo čaká, aby ju kamera snímala (za to, samozrejme, kameraman nemôže). Nič proti televíznym prenosom, ale je pravda, že rozhlas ponúka väčšiu možnosť sústredenia sa na obsah vysielaného. Vráťane služieb Božích.

4. Pán Ježiš v Matúšovom evanjeliu hovorí aj o vyznaní. Obsah celých služieb Božích sprostredkovaných rozhlasom má byť vyznaním liturga – liturgov, kazateľa – kazateľky, spevokolu, detí a mládeže, recitátorov, ba celého spoločenstva veriacich. Toto kresťanské vyznanie sa nedá „zahrať“ ako rola v divadle. Musel by to byť veľmi dobrý herec, aby svoju vieru „zahral“ na mikrofón. Takých profesionálov zrejme, chvála Bohu, nemáme. Citlivý poslucháč zacíti, či sú bohoslužby plytké, či je kázeň trápna, či je spev spevokolu nie dobrý. Niekedy je však lepšie, keď je opravdivosť a vierohodnosť konania a zvesti viac ako profesionálne výkony zúčastnených. Nikto predsa nemôže chcieť, aby zborový spevokol splňal kritériá špičkového speváckeho telesa. Ak však spievame z tej duše, ak do spevu dáme srdce, pričom rešpektujeme zásady spevu, aj toto vystúpenie požehná Duch Svätý. Napokon, len od Neho závisí finálny výsledok aj služieb Božích v rozhlase.

„Duch vášho Otca bude hovoriť za vás“

Spomenul som iba zopár zásad pri príprave a realizácii rozhlasových služieb Božích. Zopakujem ich: ide o konštatovanie obsahu Pôvodcu, Autora zvesti (koho slovo oznamujeme), ako a kde ho oznamujeme, s následkami kvality či nekvality tohto počinu. Toto je zásada, ktorou sa riadime aj pri modlitbovej príprave na rozhlasový prenos. Modlitby potrebujeme všetci, aj my v rozhlase. Bez nich je naše konanie poznamenané obmedzenosťou ľudského organizmu. Našťastie vieme, že „*Duch je, ktorý obživuje, telo nič neosoží*“ (J 6, 63). Zapamätajte si, že „*nie vy budete hovoriť, ale Duch vášho Otca bude hovoriť za vás*“ (Mt 12, 20). Áno, Duch prichádza na pomoc našej mdlobe, aby evanjelium malo energiu aj cez nás prenikať do vzdialených končín sveta.

Povedali sme si o obsahu, príprave, realizácii. Keď nadíde deň, v ktorom prijmete rozhlasových pracovníkov, aby zabezpečili zdarný priebeh rozhlasových bohoslužieb, nezabudnite na nich. Dobré slovo, teplý čaj a malé pohostenie je dôkazom naše vd'aky aj úcty voči tým, ktorí v čase-nečase idú, aby poslúžili dobrej veci. Riad'te sa pokynmi redaktora, ktorý z odbornej rozhlasovej stránky služby Božie zabezpečuje. Scenáre posielajte včas nie iba na GBÚ, ale aj redaktorovi. (Naše kontakty nájdete v záverečnej časti Tranovského kalendára.)

Uvedomte si veľké vyznamenanie tejto vašej služby: oslovujete ľudí vo svete, veriacich i neveriacich, aj hľadajúcich. Vypĺňate Pánov misijný príkaz spôsobom neveriteľným: idete do celého sveta a oslovujete v Duchu Svätom veľmi mnohých poslucháčov. Varujte sa teatrálnosti, nerobte zo služieb Božích nový útvar na báze rôznych show. Zarmucuje to väčšinu veriacich – evanjelikov, ktorí predsa len chcú počúvať tie naše evanjelické služby Božie, a nie hudobno-slovné pásma, ako to neraz počúvame z prenosov tzv. menšinových protestantských cirkví. Im je to vlastné, nám nie.

A ešte čosi veľmi dôležité: nezabúdajte na adresátov. Nie sú to iba tí skalní a verní, ale mnohí zatrpknutí a životom rôzne skúšaní. Oslovujete ľudí zneistených víchricami tejto doby. Oslovujete zdravých, ale najmä chorých a starých ľudí. Doma, v nemocnici. Oslovujete vodičov a posádky áut či dopravných prostriedkov na cestách. Ľudí v službe, ktorá im nebráni počúvať. Starších aj mladších. Je to také spektrum poslucháčov, že bez Božej pomoci by to bolo prakticky nezvládnuteľné. A ak chceme, aby rozhlasové evanjelické služby Božie radi počúvali aj inoveriaci, musíme si dať na príprave veľmi, veľmi záležať. Vráťane prípravy liturgov, ktorí by sa mali naozaj riadiť prijatými liturgickými zásadami.

Na to všetko slúži aj tento seminár. Z vlastnej aj rozhlasovej skúsenosti viem, že netreba panicky podliehať strachu ani pri priamych prenosoch, lebo „*Duch Svätý vás práve v tú hodinu naučí, čo hovoriť*“ (L 12, 12). Napokon, „*Duch prichádza na pomoc našej slabosti*“ (R 8, 26). Nech nám v našom spoločnom úsilí pomáha Ten, ktorý nás posiela zvestovať Jeho slovo aj z „rozhlasových striech“ s anténou namierenou do hĺbky ľudského srdca.

Mgr. Pavel Gabriš